

Tednik Učiteljski Tovariš.

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Štev. 41.

V Ljubljani, 12. vinotoka 1906.

XLVI. leto.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja vsak petek. Ako je na ta dan praznik, izide list dan pozneje. Vse leto stoji 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spise je pošiljati samo na naslov: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino prejema Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Rokopisov ne vračamo. — Oglasi in poslanice stanejo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{8}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 30 h petit-vrsta. Večkratno objavljane po dogovoru. Priloge poleg poštne 6 K.

Vsebina: Izjava. — Ljudsko šolstvo v tržaški okolici. — Plača in pokojnina avstrijskega ljudskošolskega in meščanskošolskega učiteljstva. — Pisarna. — Naš denarni zavod. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Razgled po šolskem svetu. — Inserati.

Izjava.

„Učiteljski Tovariš“ je prinesel dne 20. julija t. l. članek pod naslovom: „Učitelj in politika“. V tem članku napada pisec brez povoda gospoda dr. Ivana Tavčarja, o katerem ve slovensko učiteljstvo, da je že mnogo storil za učiteljski stan.

Podpisano uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ obžaluje ta napad.

Kot odgovor na članek v „Učiteljskem Tovarišu“ je prinesel „Slovenski Narod“ dne 1. avgusta t. l. članek z napisom: „Odkritosrčna beseda“. V tem članku se hudo in po krivici napada ves učiteljski stan.

Podpisano uredništvo „Slovenskega Naroda“ obžaluje ta napad ter izjavlja, da so neresnične dotične trditve.

Za uredništvo „Slov. Naroda“:

Dr. Ivan Tavčar.

Za uredništvo „Učit. Tovariša“:

Engelbert Gangl.

Ljudsko šolstvo v tržaški okolici.

Zadnjič smo rekli, da je „Edinost“ priobčila članek o ljudskem šolstvu v tržaški okolici, in obljubili smo, da si natančneje ogledamo ta izvajanja. S tem izpolnujemo dano besedo.

Razen ljudske šole nimajo Slovenci na tržaških tleh drugih zavodov. In ravno ljudska šola je verno zrcalo narodnega napredovanja.

Po uradni statistiki je bilo stanje ljudskih šol v tržaški okolici tako-le:

V teku leta 1905/06 se je vpisalo v te šole 3978 otrok, in sicer 3209 v slovenske oddelke in 769 v italijanske. Od teh je obiskovalo vsakdanjo šolo na slovenskih oddelkih 2786 otrok, na italijanskih 736; v slovenski nadaljevalni tečaj je hodilo 423 otrok, v italijanski 33. Šol je bilo deset, med temi tri z italijanskimi oddelki. Od teh šol štejemo štiri petrazrednice, štiri štirirazrednice, po eno trirazredno in eno dvorazredno šolo. Učiteljskih oseb je skupno poučevalo 71, od teh 32 moških in 39 ženskih, 45 definitivnih in 26 provizoričnih. Slovenskih učnih oseb je bilo 58, italijanskih 13. Šolskih sob, v katerih se je poučevalo, je bilo 63, od teh 51 odmerjenih slovenskim šolam.

Sedaj pa pogled nazaj!

Vpisalo se je šolskih otrok

leta	v slov. odd.	v ital. odd.	skupno
1900/01	2861	606	3467
1901/02	2829	602	3431
1902/03	2904	613	3517
1903/04	2960	733	3693
1904/05	3046	778	3824
1905/06	3209	769	3978

Te številke govore jasno besedo njemu, ki jo hoče razumeti. Vidimo namreč, kako je število učencev v slov. oddelku sorazmerno raslo do lanskega leta, a kako je število otrok, obiskujočih ital. oddelke, precej naglo poskočilo. Skok je posebno občutljiv od leta 1902/03. in do leta 1903/04. Slovenske šole so pridobile tedaj 56 celih glav, italijanske pa 120, t. j. več nego dvakraten prirastek na slovenskih šolah. Od leta 1900/01 do 1905/06 iznaša skupni prirastek 511, od katerega prihaja 348 na slovenske in 163 na italijanske šole v okolici. V odstotkih bi se skupni prirastek dal izraziti približno z 12·8%. Prirastek na ital. šolah iznaša okolo 21·2%, na slov. pa samo 10·8%. Torej smo glede slov. šol pod naravnim prirastkom. In to je žalostno!

Kaj je temu vzrok? Kar golo naštejmo glavne momente: parcijalna narodna brezbržnost, pritisk raznih faktorjev, beda prebivalstva, gospodarske, oziroma industrijalne razmere.

Do kakega vrhunca lahko prispe narodna brezbržnost, je pokazal pred kratkim nek žalosten slučaj pri sv. Ivanu. Naj omenimo še nemško Südmarkino šolo v Škednju, ki šteje letos nad 40 učencev, od katerih ni niti 5 Nemcev. Italijani so prepametni, da bi silili svojo deco v ono potujčevalnico, Slovenci pa kar dero tjakaj. Ta šola je dobila po enoletnem obstanku že pravico javnosti, in že govore o razširjenju.

Pritisk raznih faktorjev je stara naša pesem in časih je skoro odpustljivo, če ubogi delavec med alternativo — ali brezposelnost ali deco v tujo šolo — izbira poslednjo. Drugi zopet pošiljajo svoje otroke v tuje šole zaradi raznih darov v oblačilih, ki jih potem dobivajo. Pravijo, da bi drugače ne mogli oblačiti svoje dece. To je tudi res v posameznih slučajih, in tu bi bilo umestno konkurenčno društvo blagih sre, ki bi paralizovalo vpliv sličnih humanitarnih ustanov tržaških italijanskih sodeželanov.

Gospodarske razmere gotovo ne ostanejo brez vpliva na razvoj ljudskega šolstva. Mesto se širi v okolico, tvornice zidajo, tuj živelj narašča, mednarodni proletarijat se množi. „Edinost“ pravi: Proti temu nam pač niso podani dovolj mogočni pripomočki, ki bi bili: narodni kapital in narodna industrijalna podjetja.

To so v kratkem vzroki, ki pojasnjujejo počasno napredovanje števila otrok na slovenskih ljudskih šolah.

Eden glavnih vzrokov pa je nemara mržnja posameznih prebivalcev do šole sploh. Tako na Tržaškem in tako povsod!

Plača in pokojnina avstrijskega ljudsko-šolskega in meščanskošolskega učiteljstva.

A. Ljudskošolski učitelji.

Prvo def. name-ščenje	Dohodki	
	Višek plače	Višek pokojnine
Krone		
Brno	1500	4220 3970
Dunaj	1800	4200 3800
Tropava	1900	4100 3200
Poljska Ostrava	1900	4000 3200
Inomost	2600	3900 3500
Bocan	2600	3900 3500
Olomuc	1630	3840 3000
Karlove vare	2060	3780 2800
Šlezija: Bielie, Tešin, Jägerndorf	1900	3700 3200
Hrušava	1600	3700 3000
Karolinental	1835	3680 2800
Marienbad	1933	3653 2800
Praga	1800	3640 2800
Šlezija: kraji s 400 K stanarine	1800	3600 3200
Žižkov	1725	3568 2800
Vidkovec	1740	3540 3000
Gradec	1700	3500 3500
Trst	1100	3500 3500
Šlezija: kraji s 300 K stanarine	1700	3500 3200
Smihovo	1680	3480 2800
Privos	1560	3450 3000
Plzen	1720	3440 2800
Francove vare	1700	3420 2800
Černovice	1400	3400 3200
Šlezija: kraji z 200 K stanarine	1600	3400 3200
Bukovina, I. razred 10%	1400	3400 3200
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 15.000 prebivalci	1380	3400 3100
Moravska Ostrava	1500	3360 3000
Gablone	1600	3330 2800
Šlezija: kraji s 100 K stanarine	1500	3300 3200
Dol. Avstrijsko: kraji s 10.000—15.000 prebiv.	1380	3300 3050
Pulj	2000	3300 2500
Solnograd (mesto)	1700	3280 2880
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	1560	3280 2800
Štajersko, I. pl. razred	1400	3200 3200
Dol. Avstrijsko: kraji s 6000—10.000 prebiv.	1380	3200 3000
Iglava	1360	3200 3000
Mor. Schönberg, Znojmo	1400	3200 3000
Hallein	1500	3150 2880
Dol. Avstrijsko: kraji s 4000—6000 prebivalci	1320	3140 2970
Češko: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	1440	3120 2800
Nikolsburg	1300	3100 3000
Dol. Avstrijsko: kraji s 2000—4000 prebivalci	1320	3080 2940
Češko: kraji s 8000—16.000 prebivalci	1380	3040 2800
Dol. Avstrijsko: kraji s 1000—2000 prebivalci	1320	3020 2910
Štajersko, II. plač. razred	1200	3000 3000
Moravsko	1200	3000 3000
Dol. Avstrijsko: kraji s pod 1000 prebivalci	1320	2960 2880
Briksen	1840	2920 2600
Istra, 7 krajev	1600	2900 2500
Line	1620	2890 2400
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	1620	2890 2400
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	1200	2800 2800
Štajersko, III. plačilni razred	1000	2800 2800
Bukovina, 20% ljudskošolskega učiteljstva	1400	2800 2600

Trient	1380	2790 2000
Gorica (mesto)	1620	2760 2140
Solnograd, 9 krajev	1380	2750 2480
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	1500	2750 2400
Istra, 30 krajev	1400	2700 2400
Celovec	1200	2700 2200
Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci	1440	2680 2400
Solnograd, ostali kraji	1320	2660 2480
Gor. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	1380	2610 2400
Beljak	1600	2600 2200
Istra, ostali kraji	1250	2550 2300
Rovereto	1090	2510 2000
Predarlško, I. plač. razred	1720	2500 2250
Levov in Krakav, I. plač. razred	1760	2480 2300
Ampezzo, Arco, Gries, Riva	1050	2450 2000
Wolfsberg	1440	2440 2200
Ljubljana	1360	2440 2080
Št. Vid ob Glini	1400	2400 2200
Kranjsko	1000	2280 ¹⁾ 2080
Hall na Tirolskem	1080	2280 2000
Galicija, II. plač. razred (mesta)	1320	2260 2100
Tirolsko	800 ²⁾	2220 ²⁾ 2000
Goriško (dežela)	1160	2220 2060
Koroško	1200	2200 2200
Bukovina, najnižji razred 50%	1400	2200 2000
Lienz	1620	2120 2000
Gališko, III. plač. razred (mesta)	1100	2040 1990
Zader	1000	2000 1900
Dalmacija, I. plač. razred	1000	2000 1900
Predarlško, II. plač. razred	1320	1920 1800
Dalmacija, II. plač. razred	900	1810 1710
Predarlško, III. plač. razred	1100	1600 1500
Gališko, IV. plač. razred (trgi)	880	1600 1500
Gališko, IV. plač. razred (vasi)	800	1600 1500
Dalmacija, III. plač. razred	700	1520 1520
Predarlško, IV. plač. razred	880	1280 1200

B. Ljudskošolske učiteljice.

Brno	1500	4220 3970
Tropava	1900	4100 3200
Olomuc	1630	3840 3000
Karlove vare	2060	3780 2800
Dunaj	1640	3700 3450
Šlezija: kraji s 500 K stanarine	1900	3700 3200
Marienbad	1933	3653 2800
Praga	1800	3640 2800
Karolinental	1780	3600 2800
Šlezija: kraji s 400 K stanarine	1800	3600 3200
Šlezija: kraji s 300 K stanarine	1700	3500 3200
Žižkov	1670	3472 2800
Plzen	1720	3440 2800
Francove vare	1700	3420 2800
Šlezija: kraji z 200 K stanarine	1600	3400 3200
Smihovo	1660	3380 2800
Gablone	1600	3330 2800
Mor. Ostrova	1500	3320 3000
Šlezija: kraji s 100 K stanarine	1500	3300 3200
Inomost	2000	3300 2900
Solnograd (mesto)	1700	3280 2880
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	1560	3280 2800
Černovice	1400	3200 3200
Znojmo	1400	3200 3000
Mor. Schönberg	1320	3200 3000
Hallein	1580	3150 2880
Češko: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	1440	3120 2800
Gradec	1700	3100 3100
Mikulov (Nikolsburg)	1300	3100 3000
Iglava	1320	3080 3000
Češko: kraji s 8000—16.000 prebivalci	1380	3040 2800
Moravsko	1200	3000 3000
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 5000 prebivalci	1380	2840 2720
Trst	900	2800 2800
Dol. Avstrijsko: kraji s 2000—5000 prebivalci	1220	2800 2700
Bukovina, 50% ljudskošolskih učiteljic	1400	2800 2600
Bocan	1800	2800 2500
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	1200	2800 2800
Štajersko, I. plač. razred	1400	2800 2800
Dol. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	1220	2760 2680

¹⁾ Oženjeni 25% draginjske doklade.

²⁾ In stanovanje.

	Dohodki		
	Prvo def. name-šćenje	Višek plaće	Višek pokojnine
Krone			
Šolnograd, 8 krajev	1380	2750	2480
Šolnograd, ostali kraji	1320	2660	2480
Pulj	1600	2640	2000
Line	1520	2630	2150
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	1520	2630	2150
Štajersko, II. plač. razred	1200	2600	2600
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	1400	2500	2150
Levov, Krakav, I. plač. razred	1760	2480	2300
Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci	1340	2430	2150
Štajersko, III. plač. razred	1000	2400	2400
Gor. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	1280	2360	2150
Istra, 7 krajev	1280	2320	2000
Galicija, II. plač. razred (mesta)	1320	2260	2100
Celovec	1320	2240	1880
Bukovina, 50 % ljudskošolskih učiteljic	1400	2200	2000
Gorica (mesto)	1280	2192	1712
Beljak	1260	2180	1880
Istra, 30 krajev	1140	2160	1920
Ljubljana	1200	2120	1920
Galicija, III. plač. razred (mesta)	1100	2040	1900
Voflsberg	1120	2040	1880
Istra, ostali okraji	1000	2040	1840
Št. Vid ob Glini	1110	2030	1880
Predarlško, I. plač. razred	1380	1980	1800
Kranjsko	1000	1920	1920
Koroško	960	1880	1880
Goriško (dežela)	920	1768	1648
Trient	846	1671	1300
Zader	800	1600	1520
Dalmacija, I. plač. razred	800	1600	1520
Predarlško, II. plač. razred	1100	1600	1500
Galicija, IV. plač. razred (trgi)	880	1600	1500
Galicija, IV. plač. razred (vasi)	800	1600	1500
Dalmacija, II. plač. razred	720	1448	1368
Ampezzo	825	1425	1300
Tirolsko	700 ¹⁾	1300 ¹⁾	1300
Predarlško, III. plač. razred	880	1280	1200
Dalmacija, III. plač. razred	540	1216	1216
Predarlško, IV. plač. razred	660	960	900

C. Meščanskošolski učitelji.

Brno	2500	5400	5150
Poljska Ostrava	3205	5025	4000
Tropava	2800	5000	4000
Inomost	3100	4900	4400
Olomuc	2560	4860	3900
Dunaj	3200	4800	4300
Šlezija, s 600 K stanarine	2800	4600	4000
Černovice in Bukovina ²⁾ ³⁾	2400	4600	4400
Karlove vare	3100	4600	3500
Karolinenta	3050	4550	3500
Privos	2600	4500	3900
Šlezija s 500 K stanarine	2700	4500	4000
Praga	3000	4500	3500
Vitkovice	2580	4480	3900
Marijne Lazne	2973	4473	3500
Žižkov	2924	4424	3500
Šlezija, s 400 K stanarine	2600	4400	4000
Trst	2900	4300	4300
Šlezija, s 300 K stanarine	2500	4300	4000
Mor. Ostrava	2400	4300	3900
Šmihov, Kladno	2800	4300	3500
Plzen	2760	4260	3500
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 15.000 prebivalci	2600	4200	3900
Gablone	1580	4140	3500
Iglava, Znoj in Mor. Schönberg	2200	4100	3900
Dol. Avstrijsko: kraji z 10.000—15.000 prebiv.	2500	4100	3850
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	1580	4100	3500
Solnograd (mesto)	2600	4100	3500
Nikolsburg (Mikulov)	2200	4050	3550
Dol. Avstrijsko: kraji s 6000—10.000 prebivalci	2100	4000	3900
Dol. Avstrijsko: kraji s 4000—6000 prebivalci	2400	4000	3800
	1580	3940	3770
	1520		

¹⁾ In stanovanje.

²⁾ Nima deških meščanskih šol.

³⁾ Zakon še ni sankcioniran.

	Dohodki		
	Prvo def. name-šćenje	Višek plaće	Višek pokojnine
Krone			
Gradee	2100	3900	3900
Moravsko	2000	3900	3900
Češko: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	2400	3900	3500
Dol. Avstrijsko: kraji s 2000—4000 prebivalci	2280	3880	3740
Solnograd (dežela)	1520	3850	3550
Dol. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci	2200	3820	3710
Češko: kraji s 8000—16.000 prebivalci	1520	3820	3710
Celovec	2300	3800	3500
Pulj	2400	3720	3120
Voflsberg	2400	3650	2850
Štajersko, I. plač. razred	2300	3620	3120
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	1800	3600	3600
Trient	2000	3500	3500
Line	1740	3475	2660
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	2160	3430	2800
Štajersko, II. plačilni razred ¹⁾	2160	3430	2800
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	1600	3400	3400
Št. Vid ob Glini	2080	3340	2800
Istra ¹⁾	2000	3320	3120
Štajersko, III. plač. razred ¹⁾	2000	3250	2850
Gorica (mesto)	1400	3200	3200
Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci	1920	3180	2880
Ljubljana ¹⁾	1920	3160	2800
Koroško	2160	3224	2880
Kranjsko	1800	3120	3120
Biala	2000	3080	2880
Tirolsko	2320	3020	2300
Zader	1360	2960	2666
Dalmacija	1500	2760	2660
Goriško (dežela)	1500	2760	2660
Levov in Krakav	1720	2720	2560
Predarlško	1980	2700	2500
Galicija	1840	2640	2400
	1760	2480	2300

D. Meščanskošolske učiteljice.

Brno	2500	5400	5150
Tropava	2800	5000	4000
Olomuc	2560	4860	3900
Černovice in Bukovina ²⁾ ³⁾	2400	4600	4400
Šlezija: kraji s 600 K stanarine	2800	4600	4000
Karlove vare	3100	4600	3500
Šlezija: kraji s 500 K stanarine	2700	4500	4000
Praga	3000	4500	3500
Vitkovice	2580	4480	3900
Marijne Lazne	2973	4473	3500
Karolinenta	2960	4460	3500
Šlezija: kraji s 400 K stanarine	2600	4400	4000
Žižkov	2816	4316	3500
Šlezija: kraji s 300 K stanarine	2500	4300	4000
Mor. Ostrava	2400	4300	3900
Kladno	2800	4300	3500
Plzen	2760	4260	3500
Šmihov	2700	4200	3500
Gablone	2640	4140	3500
Znoj in Mor. Schönberg	2200	4100	3900
Dunaj	1840	4100	3850
Češko: kraji z nad 30.000 prebivalci	2500	4100	3500
Solnograd (mesto)	2600	4100	3500
Nikolsburg (Mikulov)	2200	4050	3550
Iglava	2100	4000	3900
Moravsko	2080	3980	3900
Solnograd (dežela) ²⁾	2000	3900	3900
Češka: kraji s 16.000—30.000 prebivalci	2000	3850	3550
Češko: kraj z 8000—16.000 prebivalci	2400	3900	3500
Gradee	2300	3800	3500
Češko: kraji s pod 8000 prebivalci	2100	3500	3500
Trst	2000	3500	3500
Štajersko, I. plač. razred	2350	3400	3400
Line	1800	3200	3200
Gor. Avstrijsko: kraji z nad 10.000 prebivalci	2160	3180	2550
Ljubljana ²⁾	2160	3180	2550
Gor. Avstrijsko: kraji s 5000—10.000 prebivalci	2000	3080	2880
Dol. Avstrijsko: kraji z nad 5000 prebivalci	2080	3080	2550
Štajersko, II. plač. razred ²⁾	1580	3040	2920
	2040	3000	3000
	1600	3000	3000

¹⁾ Nima deških meščanskih šol.

²⁾ Nima dekliških meščanskih šol.

³⁾ Zakon še ni sankcioniran.

Dol. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci¹⁾

Dol. Avstrijsko: kraji s pod 2000 prebivalci

Pulj¹⁾

Gor. Avstrijsko: kraji z 2000—5000 prebivalci

Kranjsko¹⁾Štajersko, III. plač. razred¹⁾

Celovec, Beljak

Levov in Krakav

Predarlško¹⁾Istra¹⁾

Goriško (mesto)

Zader

Dalmacija

Koroško

Galicija

Goriško (dežela)¹⁾Tirolsko¹⁾

Prvo def. nameščenje	Dohodki	
	Višek plače	Višek pokojnine
Krone		
1520	3000	2900
2000		
1520	2960	2880
1960		
1920	2920	2280
1920	2910	2550
1800	2880	2880
1400	2800	2800
1740	2796	2496
1980	2700	2500
1840	2640	2400
1600	2600	2280
1640	2520	2240
1500	2508	2408
1500	2508	2408
1440	2496	2496
1760	2480	2300
1520	2360	2240
1093	1893	1733

Vsak ljudskošolski učitelj in vsaka ljudskošolska učiteljica ima zakonito obveznost, poučevati na teden 30 ur. Izjeme so le na Dunaju (26 ur) in na Češkem (25 ur tedensko). Taisto velja za meščanske šole, izjeme so le v sledečih krajih: Dunaj, Dolenje Avstrijsko in Trst (po 21—25 ur tedensko).

Ker pa učiteljstvo vesoljne Avstrije ne bo prej mirovalo, dokler ne dobi enakih plač kakor c. kr. uradniki XI., X., IX. in VIII. činovnega razreda in v to je popolnoma opravičeno, ako upoštevamo študije, službovanje itd. učiteljstva v primeri s c. kr. uradniki — podajemo v nastopnem pregled teh treh činovnih razredov:

XI. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
I. Dunaj	2200	3000
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ²⁾	1960	2760
III. Kraji z 10.000—50.000 prebivalci ³⁾	1900	2700
IV. Kraji z pod 10.000 prebivalci	1800	2640

X. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
I. Dunaj	3000	3800
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ²⁾	2680	3480
III. Kraji z 10.000—50.000 prebivalci ³⁾	2600	3400
IV. Kraji z pod 10.000 prebivalci	2520	3320

¹⁾ Nima deklških meščanskih šol.²⁾ In kraji: Baden, Karlove vare, Kralj. Vinohradý, Mödling.³⁾ In kraji: Opatija, Arko, Aussee, Dornbirn, Francove vare, Gmunden, Ischl, Kaltenleutgeben, Marienbad, Meran, Nahod, Pankraz, Purkersdorf, Stein ob Dun., Voloska, Vöslav, Gastein, Zakopani.

IX. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
I. Dunaj	3800	4600
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ¹⁾	3400	4200
III. Kraji z 10.000—50.000 prebivalci ²⁾	3300	4100
IV. Kraji s pod 10.000 prebivalci	3200	4000

VIII. plačilni razred.

	Dohodki prvega def. nameščenja:	Višek plače:
I. Dunaj	4800	5600
II. Kraji z več kakor 50.000 prebivalci ¹⁾	4320	5120
III. Kraji z 10.000—50.000 prebivalci ²⁾	4200	5000
IV. Kraji z pod 10.000 prebivalci	4080	4800

Pisarna.

XLI.

Vprašanje:

Otrok mora od 6. do končanega 14. leta obiskovati šolo. — Končavši 14. leto, ima pravico biti izšolan, in sicer, ako je dosegel učno svrhu ljudske šole, se mu mora izročiti izpustnico, ako ni dosegel učne svrhe ljudske šole, pa odhodnico. Izpustnico in odhodnico lahko na enorazrednicah izroči učiteljski voditelj dotičnim otrokom, ne da bi koga vprašal za dovoljenje. Na dvorazrednicah in večrazrednicah sklepa o tem domača učiteljska konferenca. Ako je večina učiteljstva za to, t. j. za izpustnico ali odhodnico, odda šolski voditelj dotičnim otrokom omenjene svedočbe, ne da bi za to vprašal dovoljenja okrajni šolski svet. Ali je tedaj zakonito, da mora dotični šolski voditelj po sklepu domače učiteljske konference vprašati okrajni šolski svet za dovoljenje, da se dá izpustnica ali odhodnica dotičnim otrokom in, da — ako je okrajni šolski svet nasprotnega mnenja — morajo dotični otroci še nadalje obiskovati šolo, dokler okrajni šolski svet ne dovoli izšolanje. — Jaz mislim, da šolski voditelj lahko izšola 14letne otroke — z izpustnico ali odhodnico — brez dovoljenja okrajnega šolskega sveta. — Šolski voditelj ne sme pa izšolati onih otrok, ki niso še končali 14. leta, brez dovoljenja okrajnega šolskega sveta. Tako tolmačim jaz šolski zakon. Prosim, da odgovorite, če sem to dobro pogodil? — (Glej §§ 95, 96, 97, 98, 99 in 100 ukaza ministrstva za bogočastje in nauk z dne 29. septembra 1905, št. 13.200. Tam ni nikjer dobiti črkice, da mora šolski voditelj v takih slučajih vprašati okrajni šolski svet za dovoljenje pri izšolanju, ako so otroci dovršili 14. leto.) Radovednež.

Odgovor:

Glede izdajanja izpustnic in odhodnic tudi novi šolski in učni red ni popolnoma jase, zlasti ne v točki, kdo ima

¹⁾ In kraji: Baden, Karlove vare, Kralj. Vinohradý, Mödling.²⁾ In kraji: Opatija, Arko, Aussee, Dornbirn, Francove vare, Gmunden, Ischl, Kaltenleutgeben, Marienbad, Meran, Nahod, Pankraz, Purkersdorf, Stein ob Dun., Voloska, Vöslav, Gastein, Zakopani.

pravico izdajati te šolske dokumente. Kakor se pa sme soditi iz narave te zadeve in iz prakse, ima to pravico šolski voditelj, ki pa naj v dvomljivih slučajih predloži na večrazrednicah zadevo domačemu učiteljskemu zboru, okrajnemu šolskemu svetu pa le tedaj v razsojo, ako bi bil sklep tega zbora po mnenju šolskega voditelja zoper zakone ali zoper ministrske ukaze. V ostalem je Vaše tolmačenje pravo.

XLII.

Vprašanje:

1. Ali sme učitelj poučevati kakega otroka izven šolskih ur doma v kakem predmetu, ki se na isti šoli ne poučuje, na pr. v goslih, nemščini, laščini itd.; seveda proti plačilu, ker novi šolski in učni red enak pouk v šoli prepoveduje?

2. Ali se draginjska doklada prišteje tudi k plači, ko se odmerja osebni dohodninski davek, ali je ta slednjega prosta?

V. Z., nadučitelj.

Odgovor:

1. Nihče Vam ne more braniti in nihče Vas zaradi tega ne sme karati, ako šolskega otroka doma poučujete v navedenih ali tudi v drugih predmetih, bodisi proti plačilu bodisi brezplačno.

2. Ker je draginjska doklada stalni letni dohodek, se sme prišteti k tistim dohodkom, od katerih odmerjajo osebni dohodninski davek.

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,

— registrovana zadruga z omejenim jamstvom. —

Promet do konca kimavca 1906 K 202.003.00.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštnih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Kamniško učiteljsko društvo. Že več let ni prinesel „Tovariš“ nikakega poročila iz tega okraja. Tovariši bi lahko sodili, da smo do skrajnosti leni in se nič ne gibljemo. Toda to ni tako. Nečem preiskavati, kdo je temu kriv, temveč naj pričem takoj s poročilom o zadnjem zborovanju dne 20. septembra 1906. v Domžalah, katerega se je udeležilo 16 tovarišev in 19 tovarišev. To je število, kakršnega naše društvo še ne pozna. Privlačna sila je bila: pouka prost dan, praktičen vzpored in 40letnica tovariša Engelmana, ki mu je v imenu navzočih s krepko zdravico napil tovariš Toman.

Naš priljubljeni predsednik je otvoril zborovanje s pozdravom na oddelek dobre organizacije, na kar sta on in tovariš Čenčič razkazovala novi učni red po oddelkih. Po vsakem oddelku se je razvnela živahna debata.

Izmed vsega naj omenim predlog predsednika, izpopolnjen z dodatkom tov. Žebreta in Engelmana:

Naše društvo se naj pismeno obrne na vsa županstva tukajšnjega okraja s prošnjo, naj ta v svojem delokrogu poskrbe, da se šolski otroci ne bodo udeleževali nočevanja pri mrličih, preže na ženitovanjih in del pri nasipanju cest.

Omeniti moram še, da se je učiteljstvo v poletnih mesecih na izpodbudo tov. Schmeideka, kateri je prvi pričel, vsak mesec zbiral pri kakem tovarišu k hospitacijam in stanovskim razgovorom.

Kadar bo zopet kak tak shod — poročam.

Goriško.

Učit. društvo za sežanski šolski okraj zboruje v Dutovljah, dne 18. oktobra 1906 ob 10. uri dopoldne. Vzporod: 1. nagovor predsednikov. 2. overovljenje zapisnika. 3. „Učiteljstvo“, poroča g. A. Mervi. 4. novi šolski in učni red. 5. eventualni predlogi. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

Književnost in umetnost.

Tilho in drugi. Zbirka humoresk in satir. Spisal Ferdo Plemič. Založil L. Schwentner v Ljubljani. 1906. Cena broš. 2 K, eleg. vezano 3 K.

„Zvonček“ objavlja v 10. številki to-le vsebino: 1. Zakaj je gozd žalosten? Josip Vandot. Pesem. — 2. Delež mladosti. Sokolov. Pesem. — 3. Nebeško cvetje. Sokolov. Pesem. — 4. Kovači. Fr. Merljak. Povest. — 5. Zopet v šolo! E. Gangl. Pesem s podobo. — 6. „Hudi mož.“ F. G. Hrastničan. Povest. — 7. Pastirček Anžek. Josip Vandot. Pesem. — 8. Lovšinov Janko. Mara Ivanovna Tavčarjeva. Povest. — 9. Golob. F. G. Hrastničan. Basen. — 10. Rožasti plamenec. L. O. Popis z dvema podobama. — 11. Igrišče. I. B. Zabavni spis s podobo. — 12. Lenuh. E. Gangl. Pesem s podobo. — 13. Naša pot. Sokolov. Pesem. — 14. Sanje. Borisov. Pesem. — 15. Kralj Palček. Josip Vandot. Pesem. — 16. Večer. F. Ločniškar. Pesem. — 17. Izgubljeni sin. Juraj Pangrac. Povest. — 18. Tudi meni malo! Podoba. — 19. Na tujem. M. Levstik. Basen. — 20. Žitno zrno. L. O. Basen. — 21. Pouk in zabava. † Jan Lego s podobo. — Jezero živega srebra. — Kako ustavimo kri. — Koliko ljudi je oblečenih. — Sodi iz papirja. — Koliko besed rabi človek? — Koliko pojedó v Parizu? — Besedna uganka. — Rešitev.

Vestnik.

Današnja „Izjava“, ki jo prijavljamo na prvem mestu, je bila sklenjena v zadnji seji izvrševalnega odbora narodno-napredne stranke, kjer je prišel v razgovor konflikt med našim listom in „Slovenskim Narodom“. Debata je bila ostra. Končno so se zedinili, da poravnajo razpor z „Izjavo“, ki jo danes priobčuje naš list, jutri pa „Slovenski Narod“, oba na uvodnem mestu. Toliko v vednost našim somišljenikom.

Učiteljski dobrotniki. Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: Gosp. Janko Škerbinec, nadučitelj v Višnji gori 10 K 32 h, zložili v preprijaznem hotelu „Ilirija“ g. Janko Škerbinec, nadučitelj v Višnji gori in drugi resnični prijatelji učiteljstva z besedilom: „Ljubimo učitelje — trpine, saj nam marljivo in skrbno odgajajo mladino, nado boljše bodočnosti!“; g. prof. Rudolf E. Peerz, c. kr. okr. šolski nadzornik v Ljubljani, 2 K, ki jih ni hotela sprejeti gđ. Fischerjeva za zlomljeni dežnik; ljubljanski učiteljskiščeniki III. letnika so prigosodarili pri matematičnih zvezkih 20 h; pri zborovanju Pedagoškega društva v Št. Rupertu je nabrala tov. Ivana Simončičeva 6 K. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!

Osebnosti na Kranjskem. Učiteljica Jerica Zemljanova na Igu je začetkom šolskega leta prav opasno zbolela. C. kr. okrajni šolski svet ji je dal do 31. decembra 1906 dopust. Na njeno mesto je prišla kot suplentinja Hermina Bukovičeva. — V Presko je imenovana za suplentinjo I. Beningerjeva.

Osebnosti na Štajerskem. Deželni šolski svet je v svoji seji dne 27. pret. m. imenoval: Na ljudski šoli v Vučji vesi definitivnega učitelja iz Sv. Andreja v Slov. gor. Franca Cvetka; na šoli v Prihovi def. učitelja Lovra Serajnika; na šoli v Sv. Štefanu pri Šmarju prov. učitelja v Markoveih Pavla Flereta; na deški ljudski šoli v Hrastniku def. nadučitelja Ivana Sorčana; učiteljem in voditeljem na ljudski šoli v Razboru Avgusta Canjka, dosedaj def. učitelja-voditelja v Žusmu. Učiteljem, oziroma učiteljicam so imenovani: Na ljudski šoli v Negovi Ana Vaupotič; na ljudski šoli v Vučji vesi def. učiteljica v Sv. Andreju v Slov. gor. Alojzija Cvetko; na ljudski šoli v Št. Lenartu pri Ormožu prov. učiteljica Ladi-

slava Laurič; na ljudski šoli v Petrovčah začasno upokojeni učitelj pri Sv. Martinu na Paki Josip Kranjc; na šoli v Sent Vidu pri Ponkvi suplent Franc Pogačnik; na šoli v Vidmu def. učitelj na Bizeljskem Rudolf Arnšek; na šoli v Globokem pomož. učitelj v Ljubljani Avgust Tomić; na deški šoli v Hrastniku def. učitelja Franc Lebar in Ignacij Kaffon; na dekliški šoli v Hrastniku def. učiteljici Leticja Kobale, roj. Achtschin, in Albina Popp, roj. Thienel; na šoli z nemškim učenim jezikom na Laškem Aleksander Permoser; pomožnim učiteljem v celjskem okraju so imenovani: def. nadučitelj v Kočah Josip Leskovar; učiteljicam za ročna dela je imenovana na šolo v Svetini Marija Pustišek, roj. Stritar; na Dobovi Marija Gajšek, roj. Tramšek. — Menjati službo je bilo dovoljeno učiteljici Mariji Valenčak v Št. Vidu pri Grobelnu in Ani Wutt v Slivnici. — Upokojeni so bili: nadučitelj v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu Simon Srobotnik in učitelj na Ptujski okoliški šoli Karel Zupančič. Def. učiteljici na dekliški šoli v Šmartnem pri Jelšah gđ. Feliciti Machovi je dovoljeno poročiti se z Henrikom Šumrom, učiteljem na deški šoli istotam.

G. Luka Svetec, notar v Litiji in podpredsednik družbe sv. Cirila in Metoda, je praznoval dne 8. t. m. osemdesetletnico svojega rojstva.

Umirovljen je nadučitelj slovenjebistriške šole, tovariš I. Kristl.

Šolski muzej „Zaveze“ je dobil stalne prostore na ljubljanskem Gradu, kamor se je preselil 20. septembra.

Javna zahvala. Razni tukajšnji šoli naklonjeni Brezničani in Brezničanke so darovali znatno denarno vsoto, s katero se je mogla omisliti za tukajšnjo šolsko mladež krasna zastava, ki se je razvila in blagoslovila v večjo proslavo godu našega cesarja dne 4. t. m. Podpisanemu šolskemu vodstvu je v prijeto dolžnost, se najpresrečneje zahvaliti vsem cenjenim dobrotnikom in čislanim dobrotnicam za obilne denarne prispevke, zahvaljuje se tukajšnjemu župniku in katehetu, gospodu Tomažu Potočniku, ki je blagovolil z lepo cerkveno slavnostjo blagosloviti zastavo, iskrena hvala mu za prekrasni govor pri razvitju zastave. Presrečna hvala tukajšnji prostovoljni požarni brambli pod poveljništvom tukajšnjega predsednika krajnega šolskega sveta gospoda Ivana Finžgarja, ki je s svojo korporativno udeležbo blagovolila poveljevat našo slavnost. Vse priznanje zasluži pa tudi čislana tvrdka Ana Hofbauer v Ljubljani, ki nam je v vseh željah postregla pošteno in poceni. — Vodstvo tri-razredne ljudske šole na Breznici, dne 6. oktobra 1906.

Šolski vodja.

Poročil se je dne 3. t. m. tovariš Hinko Šumer, učitelj na deški šoli v Šmarju pri Jelšah, z gđ. Felicito Machovo, učiteljico na dekliški šoli ravnotam. Bilo srečno!

Pred izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole v Kopru se začne prihodnji izpiti v ponedeljek, dne 12. novembra t. l. Dotične pravilno opremljene prošnje sprejema komisija do 31. oktobra t. l.

Umrli je profesor vseučilišča v Pragi, dr. Alojzij Zucker, ki je napisal mnogo juridiških razprav.

Na žensko učiteljsko v Gorici je sprejetih v slovenski in laški oddelek I. letnika po 42 kandidatinj.

Znamenita češka žena. V Pragi je umrla gospa Kamila Hruškova, ustanoviteljica „Osrednjega društva čeških žen“. Njena delavnost na dobrodelnem polju je bila neumorna. Posebno je skrbela za pomoč šolskim otrokom, sirotam in najdenčkom.

„Zadružna Zveza“ v Celju šteje: na Koroškem 21, na Kranjskem 49, na Primorskem 26, na Štajerskem 47, skupaj 143 zadrug, ki so njeni člani. Od teh 143 zadrug je 40 Raiffeisnovk, 70 hranilnic in posojilnic mešanega ustroja in 33 nedennarnih zadrug; med poslednjimi je največ (16) mlekarskih in sirarskih zadrug. Član „Zadružne Zveze“ je tudi „Učiteljsko tiskovno društvo“ in „Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta“.

Proti kajenju. Na Angleškem pripravljajo zakon, ki bo strogo zabranjeval otrokom kajenje. Deček pod 16 letom, ki ga bodo zalotili, da kadi ali da ima pri sebi tobak, bo moral plačati 40 šilingov kazni. Tudi prodajalec, ki prodajajo otrokom tobak, bodo kaznovani z isto globo. Če bi prodajali tobak več-

krat, se kazni zviša do 100 kron. Komisija, ki se peča s tem vprašanjem, je mnenja, da kajenje privede moške do pijančevanja, ki je zopet vzrok nesreč in hudodelstev. — Tak zakon bi bil potreben tudi v Avstriji.

Kongres proti jetiki. Zopet se vrši kongres proti jetiki, in sicer v Hagu. Govoré imenitni profesorji-zdravniki; trudijo se seveda razširiti svoje nasvete in izkustva, kako se treba braniti jetike, toda rešilnega sredstva proti jetiki še ni, in kdo ve, ali ga sploh kdaj dobé proti tej tako razširjeni bolezni.

Ormoški okrajni šolski svet je dobil vsled novih počitnic sedaj za mesec oktober tri dneve pouka prosto, da se otroci-učenci lahko udeležijo trgatve. Krajnim šolskim svetom je prepustil določitev teh dnevov po lokalnih rezmerah.

V šoli na Runeču v orm. okraju je nameščen kot pomožni učitelj g. Oskar Slemenšek. Nadučitelj g. Ivan Košar je zaradi bolezni na obeh na dopustu ter še nadalje opravlja voditeljstvo šole pri Veliki Nedelji g. Ivan Žolnir tamošnji učitelj.

Shod zaupnikov narodno-napredne stranke, ki so ga prvotno določili na 11. dan t. m., so preložili na dan 15. novembra t. l.

Ljudska izobrazba na Nemškem. Prvo javno čitalnico v Berlinu je obiskalo v preteklem poslovnem letu 95.768 oseb, od teh jih pride na nedelje 14.376. Povprečno jih je prišlo na dan 267, na nedelje 293 v čitalnico. — Berlinska javna knjižnica in čitalnica je končala svoje šesto poslovno leto. Obiskalo jo je 136.573 oseb, za štiritisoč več nego lani. Izposojenih je bilo 82.866 knjig. Izmed čitateljev jih je pripadalo dobro polovico obrtniškem stanu.

Tečaj za čebelarje. Na vseučilišču v Erlangu na Nemškem je imel letos profesor zoologije, Fleischmann, svoj četrti tečaj za čebelarstvo. Kurza se je udeležilo 38 slušateljev. Tečaj je trajal 8 dni.

Razgled po šolskem svetu.

— **Hrvaški šolski muzej**, kjer je shranjenih toliko dragocenih predmetov iz preteklosti hrvaškega šolstva, je sedaj razširjen in zavzema vse I. nadstropje „Učiteljskega doma“ v Zagrebu. Muzej je uredil kustos g. Josip Medved. Hrvaško učiteljstvo je lahko ponosno na svoj muzej, ki se da primerjati z največjimi in najbogatejšimi šolskimi muzeji.

— **Nemška tehnika v Pragi** obhaja prihodnji mesec stoletnico svojega obstoja. Praznovali bodo ta jubilej z raznimi slavnostmi.

— **Učenje češčine** uvedejo na nemškem vseučilišču v Pragi. Naučni minister dr. Marchet je že odobril tozadevni načrt filozofske fakultete imenovanega vseučilišča. Takisto ustanove češke tečaje na dunajskem vseučilišču, in sicer v prvi vrsti za juriste. Na ta način hočejo Nemci izpodriniti Čehe iz sodnih služb.

— **Mednarodni kongres o narodni izobrazbi** je zboroval v Milanu od 15. do 19. septembra t. l. Na tem shodu so razpravljali v treh oddelkih o šolskih vprašanjih, in sicer: v I. oddelku o ljudskih šolah, v II. oddelku o nadaljevalnih šolah in v III. oddelku o naobraževanju naroda. — Referent o ljudski šoli, prof. Fris, je govoril o postanku ljudske šole v novi dobi in nje socialni nalogi v moderni demokraciji za umstveno in moralno izobrazbo mladine. Da ta svoj namen dožene, mora biti ljudska šola obvezna, brezplačna in posvetna. Ljudskim šolam naj bi bile še kot organično izpopolnilo pridodane nadaljevalne šole in drugi zavodi za naobraževanje naroda. — Profesor na češkem vseučilišču v Pragi, dr. Drtina, je govoril o pomenu reformacije za razvoj ljudske šole. Razložil je idejo ljudske šole, kakor sta jo izrazila in določila Komensky in Pestalozzi; poudarjal je posebno, in v tem mu je ves zbor enoglasno pritrjeval, da ni dovolj, če je ljudska šola obvezna, brezplačna in posvetna, ampak da sme na ljudski šoli biti dovoljen kot učni jezik samo materni jezik šolskih otrok in noben drug. Poudarjal je pravico narodnih manjšin do šol v svojem jeziku povsod, kjerkoli živi po več narodnosti skupaj v enem mestu ali v eni deželi. — Ta izvajanja naj bi upoštevala zlasti avstrijska vlada, ki odreka Slovincem na Koroškem in v Primorju pravico do slovenskih šol.

Za jesensko in zimsko sezono

priporočam svojo bogato

zalogo trpežnega in finega sleškega sukna

V nadi, da me cenjeno učiteljstvo podpira s svojimi naročili, zatrjujem istemu, da mi bo prva skrb, da po-
strežem vsakomur z najboljšim blagom po najnižjih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Ludovika Likarjeva

trgovka s suknom

Grahovo pri Rakeku, Notranjsko.

6-3

Priznanje!

Cenjena gospa! Priznati Vam moram, da sem se obrnil do Vaše trgovine z velikim nezaupanjem, in le bolj radi prijateljstva do Vašega soproga. Zato sem bil pa tem zadovoljnejši, ko sem prejel za nizko ceno prav dobro blago in sem ž njim tako zadovoljen, da ostanem Vaš stalen odjemalec in bom z veseljem priporočal Vašo solidno trgovino svojim tovarišem.

Z vsem spoštovanjem

Fran Črnagoj.

Ljubljana-Barje, 1. aprila 1906.

NB: Vzorci se pošiljajo franco.

Izšel je in se razpošilja

ROČNI ZAPISNIK

z imenikom ljudskih šol in učiteljskega osebja na Kranjskem, Spodnje Štajerskem in Primorskem in z osebnim statusom kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva

za šolsko leto 1906/7.

XIII. letnik.

Sestavil L. Jelenc.

CENA: Za 75 učencev K 1'40, za 100 učencev K 1'50, za 125 učencev K 1'60, za 150 učencev K 1'70.

Ročni zapisnik založi »Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev«.

Naroča se obenem s šolskimi tiskovinami v „Učiteljski tiskarni“ v Ljubljani ali pa pri vodstvu Zaveze.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

Vsak učitelj in vsak pripravnik

mora imeti:

2-2

Anton Maier, Učne slike iz nazornega nauka za I. in II. razred. K 2'50.

Anton Maier, Učne slike iz prirodoslovja za III., IV. in V. razred. K 2'50.

Anton Maier, Učne slike iz zemljepisja (Avstrija). K 1'50.

Anton Maier, Učne slike iz domoznanstva. K 1'40.

Anton Maier, Učne slike iz zemljepisja (Vojvodina Kranjska). K 2'—.

Gabrijel Majeen, Metodika zemljepisnega pouka v ljudski šoli, razkazana na svojem razvoju. K 2'—.

Ljudevit Stiasny, Prva zbirka učnih slik. K —70.

Ljudevit Stiasny, Druga zbirka učnih slik. K 1'—.

Ljudevit Stiasny, Tretja zbirka učnih slik. K 1'50.

Ljudevit Stiasny, Četrta zbirka učnih slik. K 1'50.

Dobiva se v

knjigarni

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Pravkar je izšla:

druga in pomnožena izdaja knjige

- - - Učne slike iz nazornega nauka

za I. in II. razred.

2-1

Priredil ANTON MAIER.

Cena K 2'50, po pošti K 2'70.

- - Dobiva se v založništvu - -

L. Schwentnerja v Ljubljani

- - - v Prešernovih ulicah šte. 3. - - -

Knjigarna

K. FLORIAN v Kranju

priporoča

3-3

knjige za ljudsko šolo in gimnazij

šolske potrebščine, pisalne, risalne in vse v to stroko spadajoče predmete.

Slikarske predloge prodaja ali izposojuje proti mali odškodnini.

Last učiteljskega tiskovnega društva

„Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča slavnim krajnim šolskim svetom,
šolskim vodstvom in učiteljstvu**uradne tiskovine iz svoje zaloge.**

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastonj. Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima naša tiskarna po prejšnji
ceni v zalogi.Naša tiskarna sprejema vsa v to stroko spadajoča dela ter
jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.**Učiteljsko tiskovno društvo.**

Učiteljsko tiskovno društvo že posluje. Zato vljudo vabimo slovensko učiteljstvo in vsa učiteljska društva, da naj se blagovolijo prav marljivo v mnogobrojnem številu zglašati za deleže. Deleži so po 100 K in se plačujejo takoj ali pa v 10 nepretrganih mesečnih obrokih po 10 K.

Učiteljsko tiskovno društvo je pristopilo k „Zadružni Zvezi“ v Celju in njeni organi bodo pregledovali in revidirali delo našega društva.

Denar je pošiljati samo na naslov „Učiteljsko tiskovno društvo“ v Ljubljani.

Za upravni svet:

Karel Wider,
predsednikov namestnik.

L. Jelenc,
predsednik.

S kakšnimi težavami sem se moral boriti.

Spisal Ivan Lapajne.

(Dalje.)

S takimi učenci bi morali učitelji le nemško govoriti. Učitelji so večinoma tudi storili in mučili na ta način sebe in zlasti tiste učence, ki so došli iz slovenskih trirazrednic, dvorazrednic in celo iz enorazrednic direktno v meščansko šolo. Takí učenci so dobili v roke čisto nemške knjige, lepe nemške, krasno ilustrovane knjige, ki jih pa žalibog niso razumeli, kaj razumeli, ko jih še čitati niso znali. Za vse predmete so dobili učenci knjige; edino le v 1. razredu sva z g. Bezlajem za geometrijo in zgodovino pustila učence brez posebnih knjig. G. Bezlaj se je dotična učna knjiga zdela preobširna in za nemščine nevesče dečke pretežka; zato je rajši prve nauke iz geometrije narekoval v kratkih in jedrnatih stavkih. Za zgodovino v 1. raz-

redu sem uvedel najprvo težak Zeiřbergov tekst, ki se mi je pa zdel še za nemške otroke preobširen in premalo razumljiv. Zato sem ga opustil, in to pa še posebno zaradi tega, ker je bilo v 5. delu Ullrichovega Šdelnega nemškega berila, ki je bil za 1. razred uveden, (6. del v 2., 7. del v 3. razredu) dovolj zgodovinske tvarine, ki se je lahko obravnavala vse leto. To so bili razlogi z ozirom na pedagogiko, zakaj so bili učenci 1. razreda v neki dobi (od 1882—1894) brez teh dveh šolskih knjig.

Bili so pa tudi ekonomični vzroki. Šola je morala, da si je učencev pridobila in ohranila, vse knjige in šolske potrebščine vsem učencem preskrbovati, in sicer siromakom in napol siromakom brezplačno, drugim pa proti silno majhni letni odškodnini (1—5 gld.). Zakaj vse to navajam? Ker so nemški nadzorniki v letih 1895—1898 silno ropotali nad menoj, da ne preskrbim učencem niti učne knjige za zgodovino. O tem godrnjanju je slišal menda tudi predsednik baron Hein. Ko je nekega dne obiskal tudi meščansko šolo in pri naukih poslušal, je bil posebno pozoren pri geometriji in zgodovini. Ta slednji predmet sem jaz izpraševal, na ta način pač, da sem učencem stavljal vprašanja, na katera so oni odgovarjali.

Po izvršeni inšpekciji sem tožil visokemu gospodu, da ima šola križ pač z nemškim učnim jezikom. A prevzvišeni gospod ni hotel moje opravilene pritožbe čisto nič upoštevati, in ko je došel v Ljubljano nazaj, se je pritoževal nasproti deželnemu šolskemu nadzorniku, kakor da bi bili moji učni uspehi in moja metoda pri zgodovini slabi. Menil je namreč, da bi morali učenci zgodovinsko tvarino na pamet pripovedovati ali memorirati. Ta napačni nazor mu je izkušal sicer pravični deželni šolski nadzornik iz glave izbiti, pa menda ni šlo, in zaupanja si pri tem velikem gospodu nisem mogel več pridobiti.

Učni načrti so mi delali precej preglavice. Že l. 1874. ali 1875., ko smo bili pri deželni učiteljski skupščini v Graecu, sem se moral boriti zoper „načrt“ učnih načrtov, ki ga je deželni šolski svet štajerski predložil tej konferenci v pretres. Ta „načrt načrtov“ je želel, da bi bile vse spodnještajerske šole tako osnovane glede učnega načrta, kakor so bile že takrat šole na slovenskem spodnjem Koroškem. Glede jezika naj bi bile namreč te šole tako urejene, da bi imela vsaka slovenska šola, bodisi enorazredna ali večrazredna, le na najnižji stopnji slovenščino za učni jezik, nemščino pa za predmet; na srednji stopnji pa naj bi bila vsaka šola na Spodnjem Štajerskem utrakvistična, na višji stopnji pa čisto nemška.

Tako se je glasil vladni predlog. Le z velikim trudom sem s pomočjo zvestih slovenskih tovarišev in pravičnih nemških sobratov v Graecu dognal, da ta predlog ni dobil prave večine, in vlada ga ni očitno proglasila kot ukaz.

(Dalje.)